

IZ NAŠE DNEVNE KULTURE

Slovenski jezik

Isidora Sekulić je v svoji obširni in temeljiti oceni »Slovenske religiozne lirike« Fr. Vodnika (Srp. književni glasnik, knj. XXV., zv. 6, 7 in 8) s poudarkom zapisala sledeče o našem jeziku:

»Ponavljam danes, z mnogo jačjim poudarkom, kar sem že pred 5 ali 6 leti izjavila v neki javni seji: slovenski jezik ni nikak slučajen pogane kakega drugega slovanskega jezika, ampak je jezik, nosilec in tvorec neke samostojne in vsega upoštevavanja vredne poezije. Ker je ohranil mnogo kvalitet stare strukture in besedišča, ima slovenski jezik izredno sposobnost, da črpa iz drugih slovanskih jezikov in to tudi dela; tako srka n. pr. iz močnega in bogatega ruskega jezika besede, zvoke, barve in fleksije, kakor dete sesa mleko iz matere. Naj omenimo nekaj značilnosti. S tem da je ohranil dual, ima slovenščina posebne možnosti za spreminjanje glagolskih oblik in zvokov v dialogu, monologu in pogovoru množice. Dalje je dosegel slovenski naglas naravnost rusko gibčnost in jakost označanja in muzikalčnih učinkov. Dalje se kantilena jezika tako izpolnjuje, da sama po sebi opravičuje zelo veliko slovniško svobodo; skoraj tako kakor v italijanskem jeziku pred renesanso in v renesansi: ne samo nepravilne glagolske oblike, ampak cepljenje in zlivanje besed, zamenjavanje enega vokala z drugim in permutacija konzonantov in celih glasovnih skupin. Na ta način se jezik pretvarja po potrebi v mehkejšega ali tršega, gibkega ali jedrnatega, svetlega ali temnega. Ako gre za izraz melanholije, slovenščina skoraj da dosega ruščino...«

PREJELI SMO V OCENO

Ljudmila Poljanec: *Orač na Topoli*. Maribor, 1927.

Ljudmila Poljanec: *Pot k domu*. Božične slike s petjem in deklamacijami. Ptuj, Blanke.

Svetislav Petrović: *U pozorištu*. Utisci i beleške. Predgovor G. Bogdana Popovića. Beograd, Geca Kon.

Die Bekenntnisse des heil. Augustinus. B. I—X. Prevod in uvod Jurija grofa v. Hertlinga. 23. in 24. izd. Herder, Freiburg i. Br., 1928. — (Prevod ne sledi dobesedno originalu in stremi za popolno nemščino. — Aktualna knjiga za vse, ki se borijo za svetovni nazor.)

Karl Richstätter S. J.: *Eine moderne deutsche Mystikerin*. Herder, Freiburg i. Br., 1928. (Življenje in pisma sestre Emilije Schneider, predstojnice »hčera sv. Križa« v Düsseldorfu. Prvi del obsega življenjepis, drugi pisma. — Več slik.)

Rieß: *Das Engelkind*. Eine Bildergeschichte, gemalt von Ernst Rieß, erzählt von Wilh. Matthießen. Herder, Freiburg i. Br., 1928. (Božična otroška zgodba z mnogobarvnimi ilustracijami.)

Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku. Izdan od Fr. Bulića i M. Abramića. L. XLIX. Split. Narodna tiskara 1926-27. (J. Strzygowski, Der Balkan im Lichte der Forschung über Bildende Kunst. — Poročila o arheoloških najdbah v Dalmaciji od Fr. Bulića, M. Abramića, I. Rubića, L. Katića, K. Reglinga, K. Stošića, M. Schneiderja in B. Grgina. Priloga: P. Butorač: Boka Kotorska.)

Knjige Goriške Matice za l. 1928: 1. Koledar G. M. za l. 1929 (v novi opremi T. Kralja. Mnogo slik goriških pokrajin in zanimivosti.)

2. Nande Vrbanjakov: *Iz starih časov*. Zgodovinske bajke in povesti iz domačih krajev. (Izbor pripovedek, pesmi in umetnih pripovesti, nanašajočih se na preteklost goriške dežele.)

3. Janko Furlan: *Danska in Danci* (ilustrirano).

4. Just Ušaj: *Kmečko branje*. (Čitanka za kmete o prirodoznanstvu, gnojenju, poljedelstvu, sadjarstvu, vrtnarstvu, reji domačih živali in gozdarstvu.)

5. V. St. Reymont: *Pravica*. Povest. Prevel France Bevk.

6. France Bevk: *Škorpioni zemlje*. (2. del trilogije Znamenja na nebu, katere 1. Krvavi jezdeci je v 1. izdaji pošel v 14 dneh; 3. Črni bratje in sestre pa v kratkem izide.)

Radovan Košutić: *San male Vide* (cir.). 2. izd. Beograd, S. B. Cvijanović, 1928.

Radovan Košutić: *Zemlja bola* (cir.). Beograd, S. B. Cvijanović, 1928.

Franz Herwig: *Deutsche Heldenlegende*. Von der germanischen Urzeit bis zum Dreißigjährigen Krieg. 5. Aufl. Herder, Freiburg i. Br. Po opremi sijajna mladinska knjiga v lepi šolsko-pedagoški nemščini, sicer pa brez pesniškega vonja in slovenski duši tuja. P.

Johannes Thiel: *Zwei Zwerge und ein großes Ei*. Eine lustige Bildergeschichte, Herder, Freiburg i. Br. Mladinska slikanica v sijajni opremi in z že obrabljeno tipiko verža in slike. Blago! P.

Bibliothek wertvoller Novellen und Erzählungen. Herausgegeben von Prof. dr. Otto Hellinghaus. Band 5. Herder, Freiburg i. Br. (3. Aufl.) Pretežni del knjige je slovita novela Ludwigova »Med nebom in zemljo«. Stifterjeva »Heidedorf« je druga, Freyeva »Das Vaterhaus« je manj znatna. Zbirko je priporočiti. P.

H. R. Savage: *Snubitev kneza Šarnila*. Povest iz rusko-turške vojske. Iz angleščine prevel Jos. Poljanec. Maribor, Cirilova tiskarna, 1928.

Fr. Mich. Willam: *Der Mann mit dem Lächeln*. Herder, Freiburg i. Br., 1928. (Povest, ki se vrši v strašni zimi na visokih gorah v Retiškimi planinah.)

W. Matthießen: *Der Nordlandzug des Herrn mit den hundert Augen*. Herder, Freiburg i. Br., 1928. (Nova pustolovska zgodba: Iskalec zaklada na severu.)